DR. IVAN ŠARIĆ,
nadbiskup i metropolita vrhbosanski.

Muka Gospodina Našega Isusa Krista

AKADEMIJA „REGINA APOSTOLORUM"
KOROŠČEVA 15/I., SARAJEVO.

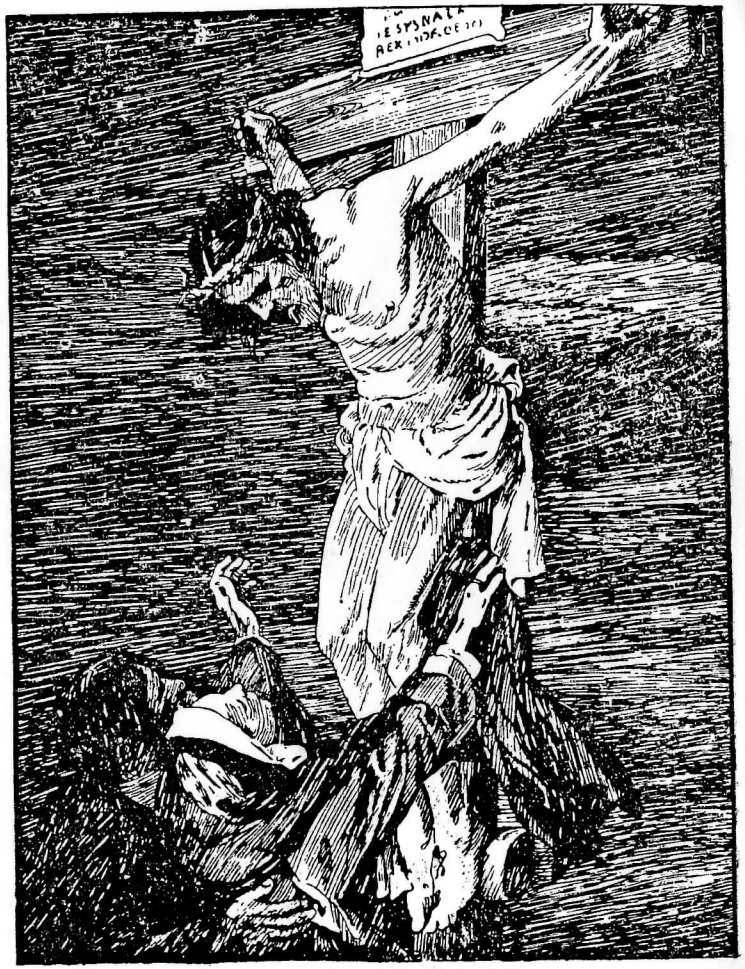

GOLGOTSKI MUČENIK.

33. svezak

DR. IVAN ŠARIĆ,
nadbiskup i metropolita vrhbosanski.

Muka Gospodina Našega Isusa Krista

AKADEMIJA „REGINA APOSTOLORUM“
KOROŠČEVA 15/I., SARAJEVO.

Muka Gospodina Našega Isusa Krista

✝ IVAN,

po milosrđu Božjem i po milosti Svete Apostolske Stolice nadbiskup i metropolita vrhbosanski, svima svećenicima i vjernicima, koji su u Nadbiskupiji Vrhbosanskoj, pozdrav i blagoslov u Gospodinu Našemu Isusu Kristu!

Predragi u Isusu!

Sveti Franjo Asiški htio je znati, koja je pobožnost Bogu najugodnija. Brat Leon otvori Sveto Pismo. Otvori ga do tri puta. I sva tri puta otvorio je Muku Gospodina Našega Isusa Krista. Nijedna pobožnost nije Bogu ugodnija od razmatranja Muke Isusove. I nijedna druga pobožnost nije nama korisnija i spasonosnija. Zašto? Zato, jer je Bogu draga i ugodna naša sućut nad pregorkom Mukom Isusovom, i jer je nama Božanski Spasitelj u svojoj pregorkoj Muci najljepši izgled i primjer.

Pa stoga ću ja, Predragi u Isusu, zajedno s vama u ovoj svetoj Korizmi razmatrati Muku Gospodina Našega Isusa Krista. Tako ćemo i najbolje završiti ovu Svetu Godinu Otkupljenja, koja je sva posvećena Muci i Križu Gospodina Našega Isusa Krista.

A razmatrat ćemo u Muci Isusovoj najprije ovo: *Tko trpi i od koga trpi?* I onda: *Što Isus trpi i za koga trpi?* I onda ćemo se zagledati u Isusa i u Njegove boli i muke u *Vrtu Getsemanskom* i na *gori Golgoti.* Na taj način, mislim, najbolje ćemo razmotriti i upoznati pregorku Muku Gospodina Našega Isusa Krista, kojoj dugujemo svoje otkupljenje i spasenje.

1. Tko trpi? Od koga trpi?

Tko trpi? Trpi Veliki i Neizmjerni Bog. Onaj trnovom krunom okrunjeni, onaj napola goli, onaj, koji je sav jedna rana, jest pravi Bog, jest Gospodar neba i zemlje. On je Veliki Bog. Svijet je velik i neizmjeran. Zvijezde, zvijezde stajačice, milion su puta veće od naše zemlje. I onda ima još drugih svijetova i zvijezda, kojih svjetlost nije još doprla do nas. Ali je Bog još veći. Veći je Bog od svakoga svijeta. Veli sveti Psalmist: »*Ako se popnem na nebo, Ti si tamo, Bože!*«[1]) I ovaj veliki Bog tolike muke trpi. On, Bog Svemogući, koji je stvorio nebo i zemlju, i kojemu se sve mora da pokorava, stoji pred nama svezanih ruku i u najstrašnijim mukama. On je Kralj kraljeva, i eno Mu se rugaju kao jednome nazovi kralju, i stavljaju Mu trsku u desnicu, i meću Mu trnovu krunu na glavu!

Obuzme nas sućut, sažali nam se, kad vidimo kojega čovjeka gdje trpi. Žao nam bude, kad na primjer čujemo, koliko je pretrpio kralj francuski Ljudevit XVI. On je bio bačen u tamnicu, i odsjekli su mu buntovnici glavu. I njegovoj ženi, kraljici Mariji

1) Ps. 138, 8.

Antoaneti, odsjekli su glavu. Pa da nam onda ne bude žao, kad vidimo Boga svoga, Kralja sviju kraljeva, tako pogrđena, tako osramoćena, tako izranjena, tako svega isprebijana i izmučena!

Tko trpi? On nam nije nikakav tuđin. On je naš najveći dobročinitelj. On je naš otac, naš brat, naš prijatelj. Naš dobročinitelj. Sve, što jesmo i što imamo, jesmo i imamo od Njega. Naš otac, koji nas voli kao svoju djecu. Naš brat, koji dijeli s nama svoj hljeb. Naš prijatelj, koji žrtvuje svoj život za nas. Pa možemo li, braćo, proći bez srca, bez sućuti pokraj Njega, kad trpi tolike muke za nas? Ne, mi nećemo biti kao onaj levit, koji nije imao milosrđa i srca prema jadniku čovjeku, što je bio upao među razbojnike na putu od Jeruzalema u Jerihon. Možemo li vidjeti, kako trpi naš otac, naš brat, naš prijatelj, a da nam se ne otisne iz oka koja samilosna suza? A taj naš otac i brat i prijatelj jest ujedno i naš Bog.

Od koga On trpi? Od svojih neprijatelja i savremenika. A to su bili oholi glavari svećenički, književnici i farizeji. Oni su vidjeli tolika čudesa Isusova. »*Taj čovjek čini tolika čudesa.*«[2]) »*Ako ga tako pustimo, sav svijet ode za njim.*«[3]) Tako su oni u svojoj zavisti govorili. Njihova je mržnja bila velika kao i njihova oholost. Veliki svećenik Kajfa pošao je još dalje. On svjetova Židovima ovo: »*Bolje je, da umre jedan čovjek, nego da propane čitav narod.*«[4]) I od toga časa stvoriše odluku, da ubiju Isusa. I jednako su

2) Mat. 21, 15.

3) Iv. 9, 7.

4) Iv. 18, 14.

vikali: »*Na križ s njim!*« »*Krv njegova na nas i na djecu našu!*«[5])

Od koga još trpi Božanski Spasitelj? Od Pilata, koji je kao sudac uvidio nedužnost Isusovu, ali Ga je ipak odsudio na smrt. Trpi Isus i od Iruda, od onoga okrutnog i raskalašenog kralja, čiji je već otac radio o glavi Djeteta Isusa. I onda trpi Isus od Jude, koji Ga je jadno izdao za trideset srebrnika. I trpi Isus od onih krvnika, koji Ga bez milosrđa šibaju, šamaraju, trnjem ovjenčavaju i na križ pribijaju. Trpi Isus od svega toga nezahvalnog naroda, koji Ga pogrđuje svakojakim pogrdama, lažima i klevetama.

Od koga još trpi Isus? Trpi i od sotone, starog neprijatelja Božjega i svega roda ljudskoga. Od sotone, koji se je već na nebu bio pobunio poradi utjelovljenja Sina Božjega, i koji je u Zemaljskom Raju zaveo naše praroditelje, pa i sada napinje svoju posljednju snagu, da se osveti našemu Božanskom Otkupitelju. Sotona je bio onaj, koji je podjario neprijatelje Isusove na tolike okrutnosti. Sotona je ušao u Judu i zaveo Židove, Iruda, Pilata i krvnike.

Od koga još trpi naš Božanski Spasitelj? Trpi od sviju na svijetu grješnika. Grješnici Ga izdaju kao i Juda, kojiput i za manje od trideset srebrnika. I grješnici viču: »*Propni ga, propni!*« I grješnici, kao i oni krvnici, bičuju Isusa. Bičuju Ga grijesima svojih nečistih strasti. Zabijaju Mu trnovu krunu u glavu grijesima svoje oholosti. Pljuju Mu u lice svojim gadnim psovkama. Probadaju Mu Presveto Srce svojim svetogrdnim pričestima.

5) Mat. 27, 25.

Predragi! Kad budemo u Korizmi molili Križni Put, onda se svaki kod svake postaje upitajmo: Tko trpi? I odgovorimo: Trpi Bog, trpi Najnedužniji, trpi moj otac, moj brat, moj Božanski prijatelj. A od koga On trpi? Trpi i od mene, koji ga dan na dan vrijeđam svojim tolikim i svakojakim grijesima.

2. Što trpi Isus? I za koga trpi?

Razmotrimo sada, što trpi naš Božanski Spasitelj, i za koga trpi!

Isus je kroz čitav svoj život trpio. Kaže lijepo zlatna knjižica »Nasljeduj Krista«[6]): »*Sav je život Kristov bio križ i mučeništvo.*« Napokon je Isus bio bičevan, trnjem okrunjen i na križ prikovan. Niža stvorenja, recimo sitni mravi, ne osjećaju toliko boli i muke. Čovječje tijelo puno više osjeća bol i muku, jer je protkano čitavom mrežom osjetljivih živaca. A tijelo je Isusovo bilo upravo stvoreno za bol i za muku. Isus je htio da trpi, da svaku muku muči i umre. I zato je Njegovo tijelo bilo puno nježnije od našega tijela, bilo je čitavo isprepleteno najosjetljivijim živcima.

Gledajmo u duhu tijelo Isusovo na križu! Od glave je do pete izranjeno i izmrcvareno. Glava je Isusova trnjem okrunjena. Trnje je duboko zabijeno u čelo Isusovo. Lice je Isusovo popljuvano, krvavo i oteklo. Usta su Isusova napola otvorena i od žeđi usahnula. Ruke i noge Isusove čavlima su probodene. Na usta Proroka govori nam Isus: »*Moje ruke i noge probodoše i sve mi kosti prebrojiše.*«[7]) Oči Isusove, što su

6) 2, 12.
7) Ps. 21, 18.

prije bile onako jasne i sjajne, i što bi se tako često u molitvi zagledale u nebo, i što su tako milostivo i blago gledale grješnike, gledaju sad pred sobom pakao i tolike u očaju odsuđenike. Uši Isusove, uvijek otvorene za vapaje i uzdisaje bolesnih i siromašnih ljudi, slušaju sad samo pogrde, psovke i kletve najrđavijih ljudi.

Tako i toliko trpi presveto tijelo Isusovo. A Božanska duša Isusova trpi još više. Što je bistriji i življi razum, to je žešća i jača bol i muka u duši. Čovjek opojen, ili, kako se kaže, kloroformiran, ne osjeća ništa, kad ga operiraju i režu. Osjeća istom onda, kad se probudi i dođe k sebi. A Isus je bio posve bistar i vedar, i vidio je unaprijed sve svoje boli i muke. On je posve bistrim i živim razumom osjećao strahovite boli svojega tijela. Osjećao je, kako Mu se polako primiče smrt, i kako Mu dah postaje sve teži, i kako Mu Srce kuca sve slabije. Uz to je vidio sa još hiljadu puta većom i jačom boli teret tolikih grijeha, strasti i opačine sve od Kajina pa do Jude. I tada je Isus bolno poviknuo: »*Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?*«[8]) Njegova čovječja, niža volja ustajala je proti ovim duševnim mukama, i zato je On opet i opet zaustezao tu svoju nižu volju riječima: »*Oče moj! ako je moguće, neka me mimoiđe kalež ovaj, ali ne kako ja hoću, nego kako ti.*[9]) I Njegovo je Srce bilo vrlo uzbuđeno, jer je znao i vidio, da su sve te Njegove muke bez koristi i uzaludne za mnoge, i da će nebrojene duše, što ih On toliko ljubio, zauvijek propasti. Teško je i mučno bilo Spasitelju

8) Mat. 27, 46.
9) Mat. 26, 39.

vidjeti, kako Ga ostavljaju Njegovi učenici i apostoli, i kako Ga zli ljudi ruže i pogrđuju sve do posljednjega časa. Siromašan, zapušten i posve gol morao je naš Božanski Spasitelj izdahnuti na križu.

Za koga je trpio Isus? Sv. Pavao Apostol kaže: »*Krist je umro za sve.*«[10]) Kolika žrtva, kolika ljubav! Sâm Isus veli: »*Od ove ljubavi nitko veće nema, da tko položi život svoj za svoje prijatelje.*«[11]) Ali je Isusova ljubav bila još veća. On je umro i za svoje neprijatelje, koje je htio da učini svojim prijateljima. Za sve svoje neprijatelje Isus je na križu molio: »*Oče, oprosti im, jer ne znadu, što čine!*«[12]) Isus je dakle umro i za velike svećenike židovske i za književnike i za starješine narodne i za farizeje, koji su Ga mrzili, uhvatili i lažno optužili. Umro je i za Pilata, koji Ga je nedužna odsudio na smrt. Umro je i za Iruda, koji Mu se je onako ružno narugao. Umro je i za krvnike, koji su Ga onako okrutno zlostavljali. Umro je i za Judu, koji Ga je onako jadno izdao. Umro je Isus za sve, koji su tražili Njegovu glavu. Umro je i za onoga razbojnika, koji je u posljednji čas uvidio svoju krivicu i pokajao se skrušeno. Ali umro je Isus i za sve one, koji su živjeli prije Njega, i koji će još živjeti iza Njega sve do svršetka svijeta. I za nas je sve umro predobri Isus. Kolika utjeha za nas! I za slavu svoga Oca Nebeskog trpio je i umro je Isus. Bog je bio grijehom neposluha i oholosti teško uvrijeđen. I Sin je Božji postao čovjekom, da zadovolji Bogu za tu neizmjernu uvredu. U svojoj ve-

10) 2. Kor. 5, 15.
11) Iv. 15, 13.
12) Luk. 23, 34.

likosvećeničkoj molitvi prije svoje muke rekao je Spasitelj: »*Oče, ja sam Te proslavio na zemlji; djelo sam izvršio, koje si mi dao da činim.*«[13])

Sveti Franjo Asiški bio je sav ushićen, kad je ono na brdu Alvernu razmatrao gorku muku Isusovu. Tad mu je došao s nebesa Seraf sa sjajnim krilima. Seraf se je približio sv. Franji, i Franjo je prepoznao u Serafu Propetoga Isusa. I onda je osjetio u svom srcu neiskazanu sućut i samilost prema Propetome Spasitelju. A kad je Seraf opet iščeznuo, osjetio je sv. Franjo u svom srcu toliki žar ljubavi, da su se na njegovu tijelu pokazale svete rane Isusove.

Braćo! I mi ćemo osjetiti u svom srcu i u svom čitavu životu žarku ljubav prema Propetome Isusu, ako budemo rado i pobožno razmatrali Njegovu pregorku muku. Pa zato ćemo sada u duhu unići u Vrt Getsemanski u svetome gradu Jeruzalemu, i promatrat ćemo izbliže našega Božanskog Spasitelja u Njegovim pregorkim mukama.

3. Muka Isusova u Getsemanskom Vrtu.

Svoju muku započeo je Isus u Getsemanskom Vrtu. U jednom je vrtu bio učinjen prvi grijeh, kojim je sotona pobijedio. U drugom je vrtu učinjena prva zadovoljština, kojom je sotona bio pobijeđen. U Getsemanski Vrt, kako nam kazuje stara predaja, došli su naši praroditelji, Adam i Eva, kad su ono bili izagnani iz Zemaljskog Raja. Tu su oni oplakivali svoj grijeh. U Getsemanskom Vrtu i pobožni Židovi puno su se molili i vapili za Spasiteljem. U Getsemanskom Vrtu znojio se je Isus krvavim znojem.

13) Iv. 17, 4.

U taj sveti Getsemanski Vrt uvratimo se sada u duhu i mi, i zaplačimo tu nad svojim grijesima, i promatrajmo Isusa, koji se tu u svojoj golemoj muci i žalosti znoji krvavim znojem!

Zašto se to Isus znoji krvavim znojem?

Uhvatila ga je velika stiska radi strašnih muka i zbog sramotne smrti, što ga je čekala. On je htio da još i prije smrti pije iz gorkoga kaleža svoje strahovite muke. On je u Getsemanskom Vrtu vidio u duhu one ljute krvnike, što dolaze s mačevima i s toljagama, da Ga uhvate. Vidio je izdajicu Judu, i osjetio je na svom obrazu njegov izdajnički cjelov. Osjetio je, kako Ga okrutno konopcima vežu i stežu. Čuo je već sada one klevete lažnih svjedoka pred Kajfom, i očutio je bolno onaj teški šamar drskoga vojnika, i čuo je nepravednu smrtnu odsudu pred Pilatom, i onu porugu Irudovu, i one bijesne poklike naroda: »*Propni ga, propni!*« I bičeve je Isus osjetio i svu onu sramotu, kad je bio gol privezan za stup. I osjetio je najžešće boli od oštre trnove krune na glavi, i udarce i šake po licu, i šibe po leđima. I osjetio je teški i sramotni križ na svojim izranjenim ramenima. I osjetio je pad opet i opet na zemlju na križnome putu. I čuo je i vidio je onaj teški čekić, kojim su Ga pribijali na križ. I živo je gledao ona tri sata strahovite muke na križu. I vidio je pod križem žalosnu svoju Majku, svu u suzama. I vidio je i osjetio je, kako je ostavljen od svojih učenika i od istoga svoga Oca Nebeskog. Sveti su mučenici Isusovi imali često utjehu nebesku u svojim mukama, pa bi i zapjevali, kad su umirali. A Isus je bio posve ostavljen, bio je bez igdje ikakve i nebeske i zemaljske utjehe.

Sve je to Isus predosjetio u Getsemanskom Vrtu. Pa je li onda čudo, da je žalostan, do smrti žalostan, bolno zavapio u nebo: »*Oče moj! ako je moguće, neka me mimoiđe kalež ovaj!*«[14])

Braćo! I nama će jedamput kucnuti čas smrtne borbe i stiske. Uhvatit će nas onda stiska od smrtnih žestokih muka. I sa blijedoga čela otisnut će nam se krupne kapi smrtnoga znoja. Neka nam onda bude u pomoći presveta Muka Gospodina Našega Isusa Krista! Neka nas onda sakrije dobri Isus među svoje presvete rane! Da to bude, molimo svaki od nas svakidan sa sv. Ignacijem Lojolskim: »*Muko Kristova, okrijepi me, o dobri Isuse, usliši me, među rane svoje sakrij me!*«[15])

A znojio se je naš Božanski Spasitelj krvavim znojem u Getsemanskom Vrtu i zbog tolikog bremena naših svakojakih grijeha. Isus je morao da na se uzme sve grijehe svega svijeta. On je uzeo na se grijeh oholog neposluha u Zemaljskom Raju. On je uzeo na se zavidno bratoubistvo Kajinovo i divljaštvo i bezboštvo svega potomstva Kajinova. On je uzeo na se i sve opačine za onoga strahovitog sveopćeg potopa, i sve zloće Sodome i Gomore, i ono podlo klanjanje prevrtljivog i nezahvalnog puka pred zlatnim teletom, i sve ostale grijehe, zloće i opačine u Starom Zavjetu. A uzeo je Isus na se u Getsemanskom Vrtu i svu onu zlobu židovsku u vrijeme svoje otkupiteljske muke, i sve kasnije progone svojih učenika i apostola, i strahovite muke svih svojih mučenika, i

14) Mat. 26, 39.

15) Iz molitve sv. Ignacija Loj. »Dušo Kristova, posveti me!«

svu onu divlju okrutnost rimskih silnika i careva. Uzeo je na se i sva tolika progonstva svoje Zaručnice, svete Crkve, i sve borbe i navale proti Papama, proti biskupima i svećenicima. Uzeo je na se i tolika svetogrđa, počinjena od istih vjernika na Njegovim svetim Sakramentima. Sve je to uzeo na sebe u Vrtu Getsemanskom naš dobri i predobri Spasitelj, da nas otkupi, spasi i od vječne propasti izbavi.

I nas će, Predragi u Isusu, na samrtnom času našemu pritisnuti težak teret naših svakojakih grijeha i opačina. Svi grijesi našega života, sve od djetinjstva našega, stvorit će se pred našim očima kao jedna grdna avet i nakaza. I tada će ledeni smrtni znoj poteći sa našega čela i pomiješati se sa našim suzama. Neka nam onda bude u pomoći presveta Muka Gospodina Našega Isusa Krista! Neka nas onda naš premilostivi Spasitelj spasi, usliši i okrijepi! A da to bude, molimo svaki od nas svakidan sa sv. Ignacijem Lojolskim: »*Muko Kristova, okrijepi me, o dobri Isuse, usliši me, među rane svoje sakrij me, od neprijatelja zlobnoga brani me, na času smrti moje zovni me, i odredi, da dođem do Tebe, da sa Svetima Tvojim hvalim Te, u nebu u sve vjekove!*«

Znojio se je Isus krvavim znojem u Vrtu Getsemanskom i zato, jer je unaprijed vidio, da je Njegova smrt na križu uzaludna i beskorisna za mnoge duše, koje je On toliko ljubio. On je došao na ovaj svijet kao svijetlo, da prosvijetli pogane. A milioni pogana čame još svejednako tvrdokorno u svome idolopoklonstvu. Došao je Isus Židovima, da ih pritegne k svome Božanskom Srcu. A oni svejednako ostaju tvrdokorni i neće da šta znaju za Spasitelja. I mnogi

kršćani, koji su primili Njegovu nauku, odriču se svoje vjere i otpadaju od nje. I čitavi narodi kršćanski otpadaju od vjere i od Crkve Isusove. Vidio je još Božanski Spasitelj i današnje tolike borbe i napadaje protiv svete Crkve. Sve to koliku je bol i žalost uzrokovalo u otkupiteljskom Srcu Isusovu!

I mi ćemo, Predragi, na smrtnome svom času žaliti, što su nam tolike molitve i toliki radovi naši ostali bez koristi i bez zasluge, a sve našom bezumnom krivnjom. Kolika je to zaista bezumnost i nezahvalnost! Bog nas je izabrao za svoju djecu, i pozvao nas na rad u svoju njivu. Kako sjajnu krunu i nagradu mogli smo zaslužiti svojom molitvom, svojim radom i svojim patnjama! Braćo! Od svega srca pokajmo se sada za tu svoju nemarnost i lakoumnost! O Isuse, kad bismo Ti mogli koju suzu pokore darovati za one krupne i krvave kapi Tvojega znoja, što su za naše spasenje tekle sa Tvojega Božanskog čela!

Sv. Franjo Asiški prolazio je jedamput ispred kuće svojega raskalašenog brata. Bila je zima, a Franjo bos i slabo odjeven, pa je sav drhtao od zime. Tad je njegov brat poslao jednoga svog slugu, da upita Franju, bi li mu htio prodati jednu kap svojega znoja. Sveti je Franjo odgovorio blago i ponizno: »Ne, ja sam već sve prodao. I moj znoj i moja krv i moje sve pripada mojemu dragom Spasitelju.«

Ove svete riječi blagoga sv. Franje neka budu i naše riječi! I neka nam se te riječi pretvore u djela! Jer »*vjera, ako nema djelâ, mrtva je u samoj sebi.*«[16])

16) Jak. 2, 17.

I tako smo razmotrili izbliže pregorku Muku Gospodina Našega Isusa Krista u Getsemanskom Vrtu. Sad ćemo u duhu uzići još na svetu goru Golgotu, da se malo izbliže zagledamo u najvećega Mučenika, u Božanskoga Golgotskog Mučenika na križu! Tako ćemo još bolje razmotriti i upoznati presvetu Muku Gospodina Našega Isusa Krista.

4. Muka Isusova na Golgoti.

»O Križu, zdravo, nado jedina, u ovo vrijeme Muke Isusove!« Tako pjeva naša sveta Crkva u vrijeme Muke Isusove. Tako, braćo, uzdahnimo i mi, kad, evo, u duhu stojimo pred svetim Križem Isusovim na svetoj gori Golgoti, i kad promatramo našega Propetoga Spasitelja i ona tri dugačka gvozdena čavla, kojima je On bio prikovan na križ!

Prvi čavao podsjeća nas na boli i muke, što ih je imao Isus na svome tijelu, kad su Ga propinjali na križ. Drugi čavao podsjeća nas na boli i muke, što ih je trpio Isus na duši svojoj, kad su Ga propinjali. Treći čavao podsjeća nas na boli i muke, što ih imao Isus i na samom svome Božanstvu izvana, kad su ga pribijali na križ.

Pribijanje Isusa na križ zadalo Mu je neiskazane boli i muke. Jedan čavao bio Mu je zabijen u desnu ruku. Drugi čavao zabiše Mu krvnici u lijevu ruku. A treći u noge, što su bile svom silom stavljene i pritisnute jedna na drugu. I tako sad naš Božanski Spasitelj leži prostrt na križu kao kakav mučenik na groznim mučilima. Na usta svoga Proroka govori nam sad On: »*Izbrojiše sve kosti moje.*«[17]) Onda je

17) Ps. 21, 18.

bio križ uspravljen i jakim zamahom zarinut u iskopanu duboku jamu. I tako je Isus visio na križu puna tri sata. Visio je u strahovitim mukama, jer je bio sav izranjen, i rane Mu se bile upalile, i u glavu Mu je bila zabijena trnova kruna, i nije se mogao bez užasne boli ni na što da nasloni. A pred sobom je imao prostu i divlju rulju i bijesnu zvjerad. I Njegove su uši slušale samo grdnu psovku i najgoru porugu.

Šta osjeća, braćo, srce naše, kad gledamo Spasitelja u tim mukama na križu? I tvrdo se srce potrese i gane, kad vidi čovjeka izranjena, pa i kad vidi živinu ranjenu.

Drugi čavao podsjeća nas na boli duše Isusove. I duša je Isusova bila kanoti razapeta na križ.

Isus je pogledao u prošlost. Trideset i tri godine na križnom je putu. Rodio se je u razdrtoj štalici. Progonio Ga je okrutni kralj Irud. Pomišlja Propeti Isus i na svoje apostole. Jučer je bio s njima na Posljednoj Večeri. Gdje su Mu sad oni? Gdje je Petar? Zatajio Ga je Petar. Juda Ga je izdao. Drugi su se porazbježali kud koji znadoše. Gdje su oni, što ih je čudom ozdravio? Gdje je onaj slijepac od rođenja? Gdje je onaj gluhonijemi? Gdje su gubavci, što ih je iscijelio? Gdje su oni, kojima je i dušu i tijelo iscijelio? Gdje je onaj puk i narod, što ga je u pustinji nahranio umnoženjem hljebova? Gdje su grješnici, kojima je teške grijehe oprostio?

I Spasitelj se zagledao onda u sadašnjost. Vidi pred sobom narod i krvnike. Ruke su im i haljine krvave. Pod križem vojnici bacaju kocke za odijelo Njegovo. Vidi Isus svoju Majku u groznim suzama,

ostavljenu i prezrenu. Vidi svoga ljubimca učenika Ivana. Vidi Mariju Magdalenu. I On, zapušten i viseći između neba i zemlje, bolno prousti: »*Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?*[18])

Pogleda Propeti Isus i u budućnost bližu i dalju. Gleda tolike grijehe, što se valjaju čitavom zemljom kao kakove mutne i zamazane rijeke. Gleda razorenje Jeruzalema, i progonstva svoje Crkve, i muke svojih odabranika. Vidi, napokon, i strahoviti Sudnji Dan, i pakao i njegov vječiti oganj, koji jednako tolike guta i proždire. Gleda Isus pred sobom svu vječnost.

Predragi u Isusu! Zagledajmo se i mi i u prošlost i u sadašnjost i u budućnost! I probudimo u sebi iskreno i skrušeno pokajanje! I stvorimo u duši svojoj čvrste i jake svete odluke! Svaki nas neka zavapi Propetome Spasitelju: »*Sagriješio sam, Gospodine, sagriješio sam! Smiluj mi se, oprosti mi! Pusti me malo, da oplačem bol svoju, prije nego otidem u zemlju tamnu i mrakom smrtnim pokrivenu!*«[19])

Tako, braćo moja predraga! Od krivca i jadnoga grješnika ište Bog, da se pokaje i ponizi za svoje krivice. U pravom pokajanju i u poniznosti srca niče ufanje u oproštenje, smiruje se uzrujana savjest, vraća se izgubljena milost, i čovjek se zaklanja od buduće srdžbe, a Bog i pokornica duša sjedinjuju se u svetom cjelovu. Ponizno grješnikovo pokajanje ugodna je Bogu žrtva, koja pred licem Njegovim ugodnije miriše nego miris tamjana. Pokajanje je ona dragocjena pomast, kojom je htio Spasitelj, prije

18) Mat. 27, 46.
19) Job. 10, 20. 21.

svoje pregorke muke, da se pomažu Njegove svete noge. »*Poniženo i skrušeno srce nikada nije Bog odbacio.*«[20]) U pokajanju je utočište pred licem gnjevnoga neprijatelja. U pokajanju se popravlja i pere, štogod je tko bilo gdje počinio i bilo što skrivio.[21])

Treći čavao podsjeća nas na boli Božanstva Isusova.

Unutra, u nutarnjosti svojoj, ne može Bog da trpi. Ali Bog može da trpi izvana. Može da čast Božja bude kanoti razapeta. *Svemogućnost* Božja predaje se sasvim u ruke nezahvalnim stvorenjima. Oni, eto, hvataju Boga, i vežu Ga, i zlostavljaju Ga, i tuku Ga, i pribijaju Ga čavlima na križ. I rugaju Mu se: »*Ti, koji hram razvaljuješ i za tri dana sagrađuješ, pomozi sam sebi! Ako si Sin Božji, siđi s križa! Drugima je pomogao, a sebi ne može pomoći.*«[22]) I *Mudrost* Božju povređuju i ruglu izvrgavaju ti bezumni ljudi. Oni postupaju s Bogom kao s kakovim luđakom. Oblače Ga u crvenu kabanicu, pljuju u Njega, i kad On s križa vapije: »*Eli, Eli!*« to jest »*Bože moj, Bože moj!*«, onda se oni grohotom smiju i govore: »Iliju zove!« I *Sveznanju* Božjemu rugaju se. Oči Kristu Bogu zamotavaju, i šamaraju Ga, i hule i govore: »*Proreci nam, Kriste, tko je, koji te je udario!?*«[23]) A Božanski Spasitelj ne hvaća se za svoju Pravdu. On ne kazni svojih mučitelja, kako su to zaslužili. On im oprašta i moli se za njih. Ne pokazuje Isus niti svoga *Veličanstva*. Na usta Proroka govori: »*Ja*

20) Ps. 50, 19.
21) Nasljeduj Krista, 3, 52.
22) Mat. 27, 40—42.
23) Mat. 26, 68.

sam crv, a ne čovjek; podsmijeh ljudima i rug narodu.«[24]) Ali svoju Dobrotu i Ljubav Božansku pokazuje Isus na križu sve do posljednjega časa. Sa križa moli On: »*Oče, oprosti im, jer ne znadu, što čine!*«[25]) I raskajanom razbojniku veli: »*Zaista ti kažem, još danas ćeš biti sa mnom u Raju.*«[26]) I svojoj Majci Mariji i svojemu učeniku ljubimcu Ivanu kaže: »*Evo ti sina! Evo ti matere!*«[27]) Dobrotu i Ljubav Božju, Najvećega Dobrotvora čovječanstva, propeli su na križ ti bezumni ljudi.

O, neka Božanski Spasitelj tim čavlom svojega Propetoga Božanstva ureže u naša srca svoju Ljubav, i neka svojom presvetom iz Srca Krvlju opere sve grijehe naše, za koje se, opet i opet, kajemo od svega srca!

Predragi u Isusu! Iz svega, što smo dosada čuli o Muci Gospodina Našega Isusa Krista, mogli smo uvidjeti, koliko nas je ljubio naš Božanski Spasitelj. Jest, ljubio nas je do smrti, do smrti na križu. A je li Isus morao za nas toliku muku podnijeti, da nas otkupi i spasi? Zacijelo nije morao. Njegova samo jedna kap krvi bila bi dosta, da spasi i otkupi hiljada svijetova. Naš Božanski Spasitelj mogao se je pojaviti na zemlji u sjaju i veličanstvu, kako se je ono pokazao na visokoj gori Taboru, i mogao nas je otkupiti samo time, da je postao čovjekom. Ali, braćo, bi li onda ljudi, ljudi bez Propetoga Spasitelja, mogli se vinuti u orlovske nebotične visine ljubavi i sve-

24) Ps. 21, 7.
25) Luk. 23, 34.
26) Luk. 23, 43.
27) Iv. 19, 26. 27.

tosti? Zašto su apostoli nauku Isusovu navješćivali s onolikim oduševljenjem, pa za nju i smrt mučeničku podnijeli? I zašto su milioni mučenika kršćanskih s onako radosnim srcem pretrpjeli i najgroznije muke? Zašto u svetaca Božjih, u vjerovjesnika naših tolika volja i želja za najvećim žrtvama u apostolskom radu za proširenje Kraljevstva Božjega na zemlji i za spasenje besmrtnih duša? Sve se to čini iz ljubavi prema Božanskome Spasitelju, koji je iz ljubavi prema nama toliko trpio i dragovoljno podnio sramotnu smrt na križu.

Pa zato ćemo i mi svim srcem svojim i svom dušom svojom ljubiti našega Božanskog Spasitelja. Ljubit ćemo Ga i moramo Ga ljubiti, jer je On nas prije ljubio. I On hoće, da Ga mi ljubimo. On nam govori: »*Tko mene ljubi, ljubit će ga Otac moj, i k njemu ćemo doći i kod njega ćemo se nastaniti.*«[28]) Darujmo stoga Isusu srce svoje! »*Daj mi, sinko, srce svoje!*«[29]), veli nam On. Pa svaki od nas neka Mu se odazove i po više puta na dan neka Mu rekne: »*O Isuse, ljubim Te!*«

Napokon i ovo nam Propeti Isus govori s križa i pita nas: »*Puče i narode moj! Šta sam ti još mogao učiniti, a da ti nijesam učinio? Šta sam ti učinio, dušo kršćanska? Čime sam te ražalostio? Odgovori meni!*«

Šta možemo da odgovorimo Njemu, Čovjeku boli, koji je doista sve učinio za naše dobro i spasenje? Šta drugo da Spasitelju svome odgovorimo nego ono, što je jedamput odgovorio prorok David, kad mu je Bog stavio pred oči njegov grijeh? Skrušeno je od-

28) Iv. 14, 23.

29) Prič. 23, 26.

govorio David Bogu: »*Sagriješio sam Gospodinu.*«[30]) Skrušeno odgovorimo i mi Božanskome Spasitelju: »Sagriješili smo Tebi, Gospodine! I mi priznajemo, Predobri Isuse, svoju nezahvalnost, svoju krivicu i zloću. I mi, evo, padamo na koljena pred sveti Tvoj Križ i zazivamo Tvoje Božansko Milosrđe! O, neka Tvoj Križ i Tvoja gorka i pregorka Muka ne budu za nas bez koristi i uzalud! I mi obećajemo i tvrdo odlučujemo, da ćemo se okaniti svakoga grijeha, svake oholosti, svake lakomosti, svake bludnosti, svake zavisti, svake proždrljivosti, svake srditosti, svake lijenosti. I da ćemo raditi neumorno na njivi Božjoj, a sve na veću slavu Božju i za spasenje besmrtnih duša. I da ćemo Ti tako, Isuse, vraćati ljubav za ljubav, žrtvu za žrtvu.

Tako, Predragi u Isusu! Podignimo oči svoje prema svetome Križu, kojemu nas ove Svete Godine Otkupljenja svejednako zove i vodi naš Sveti Otac Papa Pijo XI.! Dajmo svetome Križu najljepše mjesto u svojim kućama i odajama! Postavimo sveti Križ, gdje to samo ikako možemo, i na putove i raskršća naša! A ponajprije zasadimo ga duboko u srca svoja! Onda će sveti Križ Isusov biti jaki štit našoj vjeri, i čvrsto sidro našemu ufanju, i žarko ognjište našoj ljubavi, i dobar štap na putu našega života, i slatka utjeha u svima našim kušnjama i mukama, i lijepa okrepa u čas smrti naše, spasenje, eto, naše vremenito i vjekovito. Da nam sve to bude sveti Križ, taj najljepši znak Muke Gospodina Našega Isusa Krista, pozdravimo ga iz dna duše svoje riječima svete Crkve: »*Klanjamo Ti se, Kriste, i blagosivamo Te, jer si po svojem svetom Križu otkupio svijet.*«

30) 2. Kralj. 12, 13.

I Božanski Spasitelj, i Njegov sveti Križ, i Njegova pregorka Muka, neka vas, Predragi, uvijek čuva, brani i obrani! I neka vas sve blagoslovi Svemogući Bog, Otac, Sin i Duh Sveti! Amen.

U *Sarajevu,* na Obraćenje sv. Pavla Apostola, 25. siječnja 1934.

† *IVAN,*
nadbiskup.

Vrhbosanske Savremene Knjižice

Izdaje

Dr. IVAN ŠARIĆ,

nadbiskup vrhbosanski.

1. svezak: **Katolici, molimo se!** Str. 40. Cijena 3 Din. (Raspačano).
2. » **Psallite Domino!** Strana 32. Cijena 2 Din.
3. » **Nad grobom trojice velikih hrvatskih biskupa.** Strana 28. Cijena 2 Din.
4. » **Kršćanska obitelj i Posveta Srcu Isusovu.** Str. 32. Cijena 2 Din.
5. » **Odgoj djece u obitelji.** Strana 40. Cijena 3 Din.
6. » **Svećenik odgojitelj malenih.** Strana 48. Cijena 3 Din.
7. » **Svećenik.** Strana 32. Cijena 2 Din. (Raspačano).
8. » **Dužnosti svećenika danas.** Strana 32. Cijena 2 Din.
9. » **Prigodom Intronizacije.** Strana 19. Cijena 2 Din.
10. » **Crkva i Papa.** Strana 40. Cijena 3 Din.
11. » **Katolička vjera.** Strana 40. Cijena 3 Din.
12. » **Za Misije.** Strana 16. Cijena 2 Din.
13. » **Na grob Biskupu Langu.** Strana 36. Cijena 3 Din.
14. » **Sursum corda!** Strana 32. Cijena 3 Din.
15. » **Katolička Akcija.** Strana 32. Cijena 3 Din.
16. » **Stope Serafinskog Oca.** Strana 68 sa 2 slike. Cijena 10 Din.
17. » **Hvaljen Isus.** Strana 80 sa 16 sličica. Cijena 10 Din.
18. » **Kućni Katekizam.** Strana 44 sa slikom. Cijena 6 Din.
19. » **Za Katoličku Akciju.** Strana 32. Cijena 3 Din.
20. » **Krist Kralj.** Strana 48. Cijena 3 Din.
21. » **Natrag k Bogu!** Strana 32. Cijena 3 Din.
22. » **Apostolstvo sv. Ćirila i Metoda.** Strana 16. Cijena 2 Din.
23. » **Križ.** Strana 20 sa slikom. Cijena 2 Din.
24. » **Nedjelja.** Strana 20. Cijena 2 Din.
25. » **K svetom Josipu!** Strana 32. Cijena 3 Din.
26. » **Zlatni Jubilej Vrhbosanski.** Strana 16. Cijena 2 Din.
27. » **Akademija »Regina Apostolorum«.** Strana 16. Cijena 2 Din.
28. » **Na Euharistijski Kongres u Sarajevo!** Strana 16. Cijena 2 Din.
29. » **Dobar vojnik Kristov.** Strana 36. Cijena 3 Din.
30. » **Svećenički Dom »Salvator« na Lapadu kraj Dubrovnika.** Sa 13 slika. Cijena 5 Din.
31. » **Sveta Godina, Crkva, Papa, Rim.** Strana 32. Cijena 3 Din.
32. » **Naš Sveti Otac Papa Pijo XI.** Str. 24 sa 14 slika. Cijena 5 Din.
33. » **Muka Gospodina Našega Isusa Krista.** Strana 24 sa slikom. Cijena 2 Din.

Narudžbe i sa narudžbom novac prima

AKADEMIJA „REGINA APOSTOLORUM“

u Sarajevu, Koroščeva 15-I.